

TEHNOLOGIYA DARSLARIDA MILLIY HUNARMANDCHILIKNI RIVOJLANTIRISH

*Andijon davlat pedagogika instituti Texnologik ta'lim yo'nalishi
Fizika va Texnologik ta'lim kafedrası katta o'qituvchisi vb dotsent*

Mamajonov Guluzro Abdurashitovna

*Andijon davlat pedagogika instituti Texnologik ta'lim yo'nalishi 302 guruh
talabasi* **Kamoldinova Dilafruz**

*Andijon davlat pedagogika instituti Texnologik ta'lim yo'nalishi 302 guruh
talabasi* **G'ulomjonova Mo'tabarxon**

*Andijon davlat pedagogika instituti Texnologik ta'lim yo'nalishi 302 guruh
talabasi* **Mirkomilova Zulfiya**

ANNOTATSIYA: Ushbu maqolada Milliy hunarmandchilikning ekologik jihatlariga ham e'tibor qaratish. An'anaviy hunarmandchilikda tabiat resurslaridan ehtiyotkorlik bilan foydalanish, ekologik toza materiallar ishlatish kabi tamoyillarni o'rgatish. Tehnologiya darslarida milliy hunarmandchilikni rivojlantirish, yoshlarni milliy an'analar, san'atlarga bo'lgan qiziqishini oshirish hamda ularni zamonaviy texnologiyalar bilan birlashtirishga yordam beradi. Buning uchun quyidagi yo'nalishlar bo'yicha ish olib borish mumkin: Milliy Hunarmandchilik Tarixiga Doir Darslar, Tehnologiya va San'atni Birlashtirish, Mahalliy Hunarmandlar Bilan Hamkorlik va Milliy Hunarmandchilikni Raqamlashtirish kabi yo'nalishlarni oz ichiga oldi.

KALIT SO'ZLAR: Doir Darslar, Hamkorlik, Milliy Hunarmandchilik, Mahalliy, San'at va 3D printerlar.

DEVELOPMENT OF NATIONAL CRAFTS IN TECHNOLOGY CLASSES

Annotation: This article also focuses on the environmental aspects of National craftsmanship. Teaching such principles as the careful use of nature resources, the use of environmentally friendly materials in traditional crafts. In technology classes, it helps to develop national crafts, increase youth's interest in national traditions, arts, and combine them with modern technologies. To do this, work can be carried out in the following areas: lessons on the history of National Crafts, combining technology and art, cooperation with local artisans and digitalization of National Crafts, among others.

KEYWORDS: Related classes, Collaboration, National Crafts, local, arts and 3D printers.

KIRISH

Tehnologiya darslarida milliy hunarmandchilikni rivojlantirishning yanada kengroq yo'nalishlari va metodologiyasi quyidagi asosiy jihatlarni o'z ichiga oladi:

1. Milliy Hunarmandchilik Tarixiga Doir Darslar

Tehnologiya darslarida o'quvchilarga milliy hunarmandchilikning tarixiy rivojlanishini, uning turli davrlarda va mintaqalarda qanday shakllanganini o'rgatish zarur. Masalan, o'zbek xalqining tarixiy an'alaridagi gilamchilik, kulolchilik, o'ymakorlik va naqshsozlik kabi sohalar haqida ma'lumot berish. Bu o'quvchilarga milliy madaniyat va an'analarni anglashda yordam beradi.

2. Tehnologiya va San'atni Birlashtirish

Milliy hunarmandchilikni zamonaviy texnologiyalar bilan birlashtirish:

3D printerlar va lazerli kesish texnologiyalari yordamida milliy naqshlar yoki turli hunarmandchilik mahsulotlarini yaratish.

Kompyuter grafikasi va dizayn dasturlari yordamida milliy o'ymakorlik yoki naqshsozlikni raqamli shaklda yaratish va shu orqali mahsulotlarni yangilash.

Masalan, o'quvchilar o'zlari ishlab chiqqan naqsh yoki dizaynni raqamli shaklda yaratib, 3D printer yordamida mahsulotni chop etishlari mumkin.

3. Mahalliy Hunarmandlar Bilan Hamkorlik

Tehnologiya darslarini o'qitishda mahalliy hunarmandlarni jalb qilish o'quvchilarga an'anaviy hunarmandchilik bilan tanishtirishda katta ahamiyatga ega. Mahalliy ustalar o'z tajribalari va uslublarini o'rgatish orqali o'quvchilarni hunarmandchilikka qiziqtiradi va ularga real ish tajribasini beradi.

Seminarlar va ustoz-shogird tizimi: O'quvchilarni mahalliy ustalar bilan birga ishlashga taklif etish, ular bilan birgalikda hunarmandchilik mahsulotlarini yaratish va tajriba almashish.

Tadbirlar va ko'rgazmalar: O'quvchilar yaratgan hunarmandchilik mahsulotlarini ko'rsatish va targ'ib qilish. Mahalliy hunarmandlar va dizaynerlar bilan birgalikda ko'rgazmalar tashkil etish.

4. Ijodiy Loyihalar va Yaratuvchanlikni Rivojlantirish

O'quvchilarga o'z ijodiy loyihalarini amalga oshirishga imkoniyat yaratish. Bu orqali ularning yaratuvchanligi va dizaynlashtirish ko'nikmalarini rivojlantirish mumkin. O'quvchilar o'zlari yaratgan milliy mahsulotlarni zamonaviy dizayn bilan uyg'unlashtirib, yangi uslubda ishlab chiqarishlari mumkin.

Maxsus loyihalar: O'quvchilar o'rtasida milliy hunarmandchilikka asoslangan kreativ dizaynlarni yaratish bo'yicha tanlovlar o'tkazish.

Kross-dasturlar: Boshqa fanlar bilan hamkorlikda ijodiy loyihalar yaratish. Masalan, tasviriy san'at va texnologiya fanlari o'rtasida hamkorlikda maxsus loyihalar ishlab chiqish.

5. Milliy Hunarmandchilikni Tijoratlash

Hunarmandchilik mahsulotlarini ishlab chiqarish va ularni tijoratlashtirish, bozorda sotish jarayonlarini o'rgatish ham muhim. Bu o'quvchilarga nafaqat hunarmandchilikni rivojlantirishga, balki iqtisodiy bilimlarni ham oshirishga yordam beradi.

Biznes modellarini o'rgatish: O'quvchilarga hunarmandchilik mahsulotlarini yaratish, sotish va bozorni o'rganish bo'yicha bilimlar berish.

Mahsulotni sotishga tayyorlash: Hunarmandchilik mahsulotlarini ishlab chiqarish va brendlash bo'yicha darslar o'tkazish, mahsulotlarni turli onlayn platformalarda yoki mahalliy bozorlar va yarmarkalarda sotish bo'yicha ko'nikmalarni rivojlantirish.

6. Milliy Hunarmandchilikni Raqamlashtirish

Milliy hunarmandchilikni raqamli formatda yaratish va saqlash, uning tarixiy ahamiyatini saqlash uchun zamonaviy texnologiyalarni qo'llash.

Raqamli arxivlar yaratish: Milliy hunarmandchilik mahsulotlarini raqamli shaklda saqlash va arxivlash. O'quvchilarni hunarmandchilik mahsulotlarini raqamli formatda tasvirlash va saqlashga o'rgatish.

Virtual va kengaytirilgan haqiqat (AR/VR): Milliy hunarmandchilikni virtual haqiqat orqali taqdim etish va o'quvchilarga interaktiv tarzda o'rganish imkoniyatini yaratish.

7. Mahalliy Madaniyat va Ekologiya

ASOSIY QISIM

1. Milliy hunarmandchilikni o'rgatish: Darslarda milliy hunarmandchilikni yaratish texnikalarini, asbob-uskuna va materiallarini o'rgatish, shuningdek, tarixiy jihatlariga alohida e'tibor berish zarur. Masalan, o'zbek gilamlari, kamarbastalar, mis va temir buyumlar, milliy naqshlar kabi an'anaviy san'at turlarini tanishtirish.

2. Innovatsion yondashuvlar: Milliy hunarmandchilikni zamonaviy texnologiyalar yordamida yangilash. Kompyuter dizayni, 3D modelleme, lazer kesish texnologiyalari yordamida milliy o'ymakorlik, naqshsozlik yoki kulolchilik ishlarini yaratish mumkin.

3. Mahalliy ustalar bilan hamkorlik: Mahalliy hunarmandlarni darslarga jalb qilish va ularning tajribasini o'rgatish. O'quvchilarni milliy san'at ustalari bilan uchrashuvlar o'tkazish va ulardan o'rganishga undash.

4. Yaratuvchanlik va ijodkorlikni rivojlantirish: O'quvchilarga o'zlarining milliy an'analarga asoslangan zamonaviy ishlarini yaratishga imkoniyat yaratish. Ularni o'zaro ishlashga, yangi g'oyalarni sinashga rag'batlantirish.

5. Mahsulotni tijoratlashtirish: O'quvchilarga hunarmandchilik mahsulotlarini ishlab chiqarishni va ularni bozorga chiqarishni o'rgatish. Bu o'z navbatida, milliy hunarmandchilikni rivojlantirishda iqtisodiy jihatdan ham foyda keltiradi.

Bu yo'nalishlar milliy hunarmandchilikni o'rgatish va rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, o'quvchilarning hunarmandchilikka bo'lgan qiziqishini oshirish, ularni ijodiy ishlarga undash hamda milliy merosni saqlashga hissa qo'shishga imkon yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Bo'lajak texnologiya ta'limi o'qituvchilarida kasbiy kompetentlikni oshirish va amaliy mashg'ulot darslarini innovatsion texnologiyalar asosida tashkil etish Savurova Shahrizoda Abdumalik qizi , Mo'minov Sarvar Qo'chqorovich
2. M.Z.Murtazayev. Bo'lajak texnologiya ta'limi o'qituvchilarini keng diapozonda o'z mahoratini ta'minlashni ilmiy uslubiy asoslari. Jizzax . 2020. 130 bet.
3. Asadov Y.M. O'quvchilarni ongli kasb tanlashga tayyorlashning psixologik omillari. Maktab va hayot. -T. 2004. №3.
4. Olimov .Q. T. Kasb ta'limi uslubiyati. o'quv qo'llanma. –T.: 2006. 164 b.
5. Sharipov Sh. Kasbiy ta'lim metodikasi fanidan laboratoriya mashg'ulotlari uchun metodik qo'llanma. -T: TDPU, 2007. 147 b.